

Židovský hřbitov v Brumově

seriál
**HISTORICKÁ
MÍSTA VALAŠSKA**

V letošním roce si v našem pravidelném seriálu článků představíme rozličná místa či objekty na Valašsku spjaté s historií. Nebude se však jednat o nejnámější památky, ale zaměříme se hlavně na málo známé lokality a budovy, které určitě stojí za návštěvu. Svoji pomyslnou pouť začneme v Brumově, kde se na hřebeni kopce, asi 300 m severně od silnice do Valašských Klobouk nalézá židovský hřbitov.

Hřbitov je jednou z mála dochovaných památek na židovskou komunitu žijící na Valašsku. Právě v Brumově se totiž nacházela po dlouhou dobu jediná a nejspíše nejstarší židovská obec v kraji (další židovská obec vznikla až v druhé polovině 19. století ve Vsetíně, ale je možné, že obec zde krátce fungovala během 17. století). V době svého největšího rozkvětu čítala obec přes šest desítek obyvatel, žijících roztroušeně po Brumově. Zdejší židé měli k dispozici vlastní modlitebnu

s rituální lázní a hřbitov, jelikož jako nekřesťané nemohli být pohřbíváni u kostela. Během 19.

století počet židů ve městě neustále klesal, což vedlo k zániku místní židovské obce. Ve 20. sto-

letí už žilo v Brumově pouze několik jedinců židovského vyznání, a ti zahynuli během holocaustu.

Samotný hřbitov se skládá z necelých 50 náhrobků různého stáří a stupně zachovalosti. Nejstarší náhrobek pochází z roku 1785, poslední pohřeb zde proběhl roku 1939. Nejstarší náhrobky jsou bohužel silně poničené zubem času a jejich nápisy jsou tak často nečitelné, ale třeba novější náhrobky z přelomu 19. a 20. století neztratily nic ze své krásy. Během druhé světové války byl hřbitov poškozen vojáky z řad německých pohraničnicků, kteří si v jeho blízkosti zřídili střelnici. Po konci války trpěl hřbitov nedostatkem zájmu ze strany obce a stále více chátral. Až v roce 1985 došlo ke komplexní obnově hřbitova včetně postavení nalezených náhrobků na původní místa, velkou zásluhu na tom měl místní kronikář František Sába. 24. října 1993 zde byla postavena a odhalena pamětní deska obětem holocaustu z Brumova-Bylnice.

Pavel Mašláň, Muzeum regionu Valašsko